

PRIROČNIK

CERV-2023-DRŽAVLJANI-CIV

Od usposabljanja do akcije:
Študije primerov medijske pismenosti za demokracijo

**Mreža EU za preverjanje dejstev:
Mobilizacija mladih in novinarjev za
večjo demokratično odpornost**

Financira
Evropska unija

Sofinancira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja so le avtorjeva in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti EACEA nista odgovorni zanje.

Tabela okrajšav

EU DEM	U Mreža za preverjanje dejstev: mobilizacija mladih in novinarjev za večjo demokratično odpornost
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
EU	Evropska unija
ASC	Državna služba
EACEA	Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo
IBERIFIER	Iberski observatorij za digitalne medije
MILObs	Observatorij za medije, informacije in pismenost

Kazalo

1. Uvod.....	5
2. Študije primerov: Lokalna izvedba dejavnosti.....	6
Belgija – Bruselj.....	7
2.1 Kontekst ozadja.....	7
2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja.....	8
2.3 Izzivi in rešitve.....	9
2.4 Vpliv in trajnost.....	9
2.5 Nasveti partnerjev Uspeh u.....	10
Francija – Pariz in Marseille.....	11
2.1 Kontekst ozadja.....	11
2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja.....	12
2.3 Izzivi in rešitve.....	13
2.4 Vpliv in trajnost.....	13
2.5 Nasveti partnerjev.....	14
Slovenia – Ljubljana.....	15
2.1 Kontekst ozadja.....	15
2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja.....	16
2.3 Izzivi in rešitve.....	18
2.4 Vpliv in trajnost.....	18
2.5 Nasveti partnerjev.....	19
Portugalska – Braga & Ponte de Lima.....	20
2.1 Kontekst ozadja.....	20
2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja.....	21
2.3 Izzivi in rešitve.....	22
2.4 Vpliv in trajnost.....	23
2.5 Nasveti partnerjev.....	23
3. Zaključek in ključni povzetki.....	25
3.1 Povzetek ključnih vpogledov v vse lokalne dogodke.....	25
3.2 Skupni izzivi in rešitve, ugotovljene na različnih lokacijah.....	25
3.3 Najboljše prakse za prilagajanje usposabljanja medijske pismenost.....	26
3.4 Priporočila za prihodnje pobude.....	27
3.5 Zaključek.....	28

1. Uvod

Projekt EU-DEM ima ključno vlogo pri obrambi demokratične odpornosti po vsej Evropski uniji z bojem proti dezinformacijam in tujemu vmešavanju. V obdobju, ko so digitalne dezinformacije velika grožnja demokratičnemu procesu, projekt državljanom, zlasti mladim in izobraževalcem, daje moč z orodji, potrebnimi za kritično sodelovanje z medijskimi vsebinami in učinkovito sodelovanje v javnih razpravah. V bistvu je cilj projekta spodbujanje medijske pismenosti, opremljanje mladih, izobraževalcev, novinarjev in akterjev civilne družbe z veščinami za prepoznavanje dezinformacij, kritično ocenjevanje virov informacij in dejavno prispevanje k informiranim demokratičnim procesom. Z osredotočanjem na ta ključna področja EU-DEM spodbuja okolje ozaveščenih udeležbe, spodbuja aktivno državljansko udejstvovanje in izboljšuje odpornost demokracije.

Ta priročnik služi kot obsežen vir, ki dokumentira in deli vpoglede iz lokalnih izobraževalnih dogodkov, izvedenih v okviru projekta EU DEM. Zasnovan kot priročnik za študijo primera zajema naše izkušnje pri izvajanju usposabljanja učiteljev o medijski pismenosti na lokalni ravni. Z utrjevanjem najboljših praks, izzivov in ključnih spoznanj ta priročnik nudi dragocene smernice za učitelje, oblikovalce politik in druge zainteresirane strani, ki jih zanima krepitev izobraževanja o medijski pismenosti.

Natančneje, deluje kot predstavitev dragocenih pridobljenih izkušenj in najboljših praks z dogodkov usposabljanja učiteljev o medijski pismenosti, ki so jih izvedli partnerji v državi projekta. Ti lokalni dogodki so bili zasnovani tako, da povečajo sposobnost izobraževalcev, da mlade in druge člane skupnosti poučijo o zapletenosti medijskih sporočil, dezinformacijah in

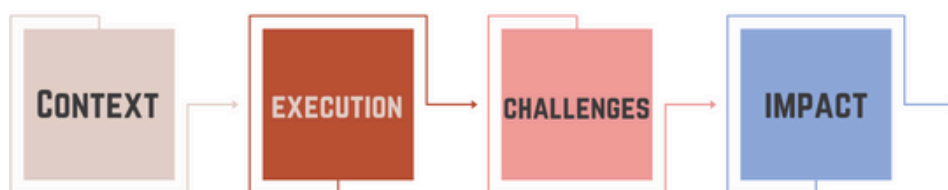
kritičnem razmišljanju. Priročnik poudarja izbor študij primerov, ki prikazujejo različne pristope in strategije, ki se uporabljajo v različnih državah za spodbujanje medijske pismenosti in boj proti dezinformacija.

S podrobnimi poročili o teh dogodkih usposabljanja priročnik ponuja vpogled v uporabljene metode, izzive, s katerimi se soočajo, in zgodbe o uspehu sodelujočih partnerjev. Zajema povratne informacije tako učiteljev kot udeležencev ter ponuja praktične primere, kako je mogoče medijsko pismenost vključiti v izobraževalne prakse. Cilj tega priročnika je služiti kot praktičen vir za tiste, ki želijo ponoviti te pobude v svojem kontekstu, hkrati pa zagotoviti konkretna priporočila za povečanje učinka izobraževanja o medijski pismenosti.

Vsebuje tudi študije primerov, ki prikazujejo aplikacije in izzive v resničnem svetu, najboljše prakse in priporočila za učitelje in trenerje ter pridobljene izkušnje, ki lahko služijo kot podlaga za prihodnje pobude medijske pismenosti. Bralce spodbujamo, da raziščejo dokument na podlagi svojih posebnih potreb, ne glede na to, ali iščejo strateške vpogled, pedagoške pristope ali konkretne primere usposabljanja medijske pismenosti v praksi.

2. Študije primerov: Lokalna izvedba dejavnosti

Ta razdelek predstavlja vrsto študij primerov, ki poudarjajo, kako se je usposabljanje EU-DEM o medijski pismenosti izvajalo na lokalni ravni v različnih državah. Vsaka študija primera nudi podroben opis dejavnosti usposabljanja, ponuja vpogled v kontekst, izvedbo, izzive in vpliv pobud. S preučevanjem teh izkušenj bodo bralci pridobili globlje razumevanje praktičnih vidikov izobraževanja o medijski pismenosti, vključno z učinkovitimi strategijami, ovirami, na katere so naleteli, in inovativnimi rešitvami. Študije primerov vsebujejo tudi priporočila projektnih partnerjev, zaradi česar je ta razdelek dragocen vir za tiste, ki želijo izvesti podobne pobude v svojih skupnost.

Belgija – Bruselj

2.1 Kontekst ozadja

Delavnica za usposabljanje učiteljev o medijski pismenosti je potekala v Bruslju v Belgiji v izobraževalnem centru EPFC pod vodstvom Alphabet Formation. Bruselj kot glavno mesto Belgije in dejansko glavno mesto Evropske unije predstavlja edinstveno medijsko pokrajino, za katero so značilni večjezičnost, visoka izpostavljenost evropskim in mednarodnim novicam ter raznoliko prebivalstvo. Urbano okolje je predstavljalo idealno lokacijo za usposabljanje, saj je omogočilo sodelovanje s široko demografijo, vključno z mladimi iz različnih kulturnih in socialno-ekonomskih okolij.

Ciljno občinstvo so bili mladinski delavci, izobraževalci in učeči se odrasli, vključeni v programe poklicnega in osebnega razvoja. Seje so združile raznoliko skupino udeležencev, ki so sestavljali različne starostne skupine, spol in kulturna ozadja. Medtem ko je ena skupina odražala mednarodni in večkulturni značaj Bruslja, je bila druga sestavljena iz posameznikov s skupnimi izkušnjami, povezanimi z migracijami. Ta raznolikost je obogatila razprave in spodbudila izmenjavo pogledov in pristopov k medijski pismenosti znotraj različnih skupnosti in poklicnih okolij.

Medijska in dezinformacijska pokrajina v Belgiji se sooča s podobnimi izzivi kot drugi evropski narodi, z dezinformacija, ki se širijo prek družbenih medijev, jezikovno specifičnih medijskih mehurčkov in različnih stopenj zaupanja v vire novic. Dvojezična narava države dodatno prispeva k razdrobljene dostopu do informacij, saj različne jezikovne skupnosti uporabljajo različne medije, kar vodi do različnih stopenj dovzetnosti za dezinformacije.

Poleg tega je Belgija zaradi statusa središča institucij EU in mednarodnih organizacij osrednja točka za različna lobistična prizadevanja, politični vpliv in tuje kampanje dezinformacij. Ti dejavniki oblikujejo medijske pripovedi in prispevajo k širjenju pristranskih ali zavajajočih informacij, zlasti znotraj različnih jezikovnih in regionalnih medijskih ekosistemov.

2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja

Usposabljanja so bila zasnovana tako, da mladinske delavce in vzgojitelje opremijo s potrebnimi veščinami za učinkovito poučevanje medijske pismenosti. Ob priznavanju njihove vloge ključnih posrednikov v mladinskih organizacijah je bilo usposabljanje namenjeno izboljšanju njihove sposobnosti kritičnega ocenjevanja informacij, prepoznavanja taktik dezinformacij in izzivanja medijskih pristranskosti, vključno s stereotipi o spolu.

Delavnice so bile sestavljene iz interaktivnih dejavnosti, ki so spodbujale kritično mišljenje in praktično ukvarjanje z medijskimi vsebinami. Metodologija je združevala debate, igranje vlog in analitične vaje, kar je udeležencem omogočilo takojšnjo uporabo pridobljenega znanja pri vsakodnevem delu z mladimi.

Seje so potekale v dveh jezikovnih oblikah:

- Delavnica v angleškem jeziku ("Think Twice: The Power of Words and Belief")
- Delavnica v italijanščini ("Res ali ne?")

Obe delavnici sta sledili podobnemu pristopu in vključevali:

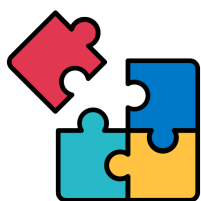
1. **Prepoznavanje dezinformacij** – Vaje v majhnih skupinah za razlikovanje resničnih novic od lažnih.
2. **Navade uživanja novic** – Razprave o tem, kako različni medijski viri oblikujejo percepcijo.
3. **Tehnike prepričevanja v medijih** – vaje igranja vlog, ki prikazujejo, kako se napačne informacije širijo.
4. **Strategije preverjanja dejstev** – praktične predstavitve digitalnih orodij za preverjanje prisotnosti novic.
5. **Izzivanje spolnih stereotipov v medijih** – Razprava o tem, kako medijske pripovedi krepijo pristranskosti.
6. **Najboljše prakse za učitelje** – Izmenjava strategij za vključevanje medijske pismenosti v vsakodnevne interakcije z mladimi.

Z delom z mladinskimi delavci različnih ozadij in izkušenj je usposabljanje zagotovilo, da je izobraževanje o medijski pismenosti mogoče učinkovito prilagoditi in izvajati v različnih kontekstih skupnosti. Poleg tega so se

udeleženci pridružili mreži **EU Fact Checker Network**, ki jih je opremila z viri in okoljem za vzajemno učenje, da bodo lahko nadaljevali svoja prizadevanja tudi po usposabljanju.

Strukturirani pristop teh delavnic ni samo opolnomočil izobraževalcev, ampak je tudi okrepil njihovo sposobnost spodbujanja kritičnega medijskega udejstvovanja med mladimi, s katerimi dnevno delajo.

2.3 Izzivi in rešitve

Eden od izzivov so bile različne stopnje digitalne pismenosti med udeleženci. Nekateri udeleženci so imeli **omejene izkušnje** z orodji za preverjanje dejstev ali porabo kritičnih novic. Da bi to rešili, so moderatorji vključili preproste, praktične vaje in zagotovili dostopne razlage.

Drugo vprašanje je bil **skepticizem** do osrednjih medijev, pri čemer so nekateri udeleženci izrazili zaupanje v tradicionalne novice. Rešitev je bila spodbuditi odprte razprave, ki omogočajo različne perspektive in hkrati krepijo pomen navzkrižnega sklicevanja na informacije iz več virov.

Poleg tega so **jezikovne ovire** predstavljale manjše izzive za nekatere udeležence, ki so imeli težave s tehničnim besediščem, povezanim z mediji. Da bi se temu zoperstavili, so uvedli vizualne pripomočke, poenostavljene definicije in interaktivne vaje ujemanja

2.4 Vpliv in trajnost

Takojšnji učinek usposabljanja je bil na splošno pozitiven, saj so se udeleženci aktivno vključili v razprave in izrazili navdušenje, da bi infedeli več o medijski pismenosti. Povratne informacije so poudarile, da so jim praktične vaje pomagale razviti bolj kritičen pristop do uživanja novic.

Dolgoročno je delavnica postavila temelje za nadaljnje ozaveščanje. Naučene strategije in koncepte je mogoče vključiti v

vsakdanjem življenju in poklicnem delu udeležencev, še posebej za mladinske delavce in vzgojitelje. Seznam "zlatih pravil", ustvarjen na koncu sej, služi kot orodje za potrditev ključnih sporočil zunaj dogodka usposabljanja.

2.5 Nasveti partnerjev Uspeh u

Usposabljanja je bil v veliki meri posledica njegove interaktivne naprave, ki je spodbujala debato in razpravo, medtem ko je koncept medijske pismenosti naredila bolj primerljiva s primeri iz resničnega sveta. Da bi zagotovili, da bodo prihodnje delavnice ostale zanimive in učinkovite, so partnerji delili naslednje vpogleda:

- **Pristop, ki temelji na razpravi**, spodbuja kritično mišljenje in sodelovanje udeležencev. Študije primerov iz resničnega življenja pomagajo kontekstualizirati dezinformacije in naredijo vsebino bolj dostopno.
- Spodbujati je treba **odprte razprave**, ki udeležencem omogočajo, da izrazijo različna mnenja in konstruktivno sodelujejo z različnimi pogledi.
- **Praktične vaje** bi morale imeti prednost pred čisto teoretičnimi razlagami, saj so praktične dejavnosti bistvenega pomena za učinkovito učenje.
- Dejavnosti **je treba prilagoditi** jezikovnemu znanju in ravni digitalne pismenosti udeležencev, pri čemer je treba zagotoviti, da vsebina ostane vključujoča in dostopna.
- Vključitev **več medijskih formatov**, kot so besedilo, videoposnetki in slike, izboljša predstavitev taktike napačnih informacij in poglobi razumevanje udeležencev.
- Za razprave je treba nameniti dovolj časa, da se udeležencem omogoči, da delijo svoje poglede in sodelujejo pri iskanju rešitev.

Z izvajanjem teh strategij bodo lahko prihodnja usposabljanja še naprej dinamična, učinkovita in trajnostna ter bodo mladinske delavce in vzgojitelje opremili s potrebnimi orodji za spodbujanje medijske pismenosti v njihovih skupnostih.

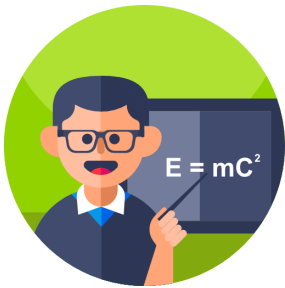

Francija – Pariz in Marseille

2.1 Kontekst ozadja

Usposabljanje učiteljev o medijski pismenosti je bilo izvedeno v dveh izobraževanjih pod vodstvom Fake Off. Prvi atelje se je zgodil v predmestju **Pariza v Franciji** z veliko prednostjo izobraževalnih ustanov, ki sprejemajo veliko število tujih študentov, med katerimi nekateri niso francoski govorcini. Izbira takšne institucije kot lokacije za predavanje je bila motivirana s povratni informacijami, zbranimi od mnogih njenih učiteljev. Izrazili in izrazili so težave pri oblikovanju medijsko vzgojnih delavnic, prilagojenih otrokom in mladostnikom iz Evropske unije, ki ne obvladajo dobro francoskega jezika.

Udeleženci prve seje so bili izključno srednješolski **učitelji**, nekateri med njimi so imeli ključno vlogo pri spodbujanju vključevanja manjšin in raznolikosti v svojih institucijah. Več jih je tudi poučevalo državljansko vzgojo na kritičnih stopinjah, zlasti v zadnjih letnikih srednje šole in prvih letih srednje šole.

Drugo usposabljanje je bilo namenjeno **mladim odraslim**, ki so kot voditelji **skupnosti** vključeni v civilno službo v Franciji. Ta skupina je bila zanimiva zaradi narave njihove vloge v tem posebnem programu. Predvsem ASC je program, ki mladim, mlajšim od 26 let, omogoča, da prevzamejo družbeno in državljansko odgovorne vloge v podjetjih ali organizacijah, hkrati pa ohranjajo neposreden stik s širšo družbo. Profili udeležencev so bili še posebej raznoliki in so odražali večkulturnost mesta **Marseille**. To

mesto, ki je vhod v Sredozemlje, je še posebej prizadeto zaradi vprašanj, povezanih z napačnimi informacijami, zlasti glede spolnih stereotipov, rasizma in pristranskosti, povezan s poreklom. Zaradi raznoliškega prebivalstva, socialno-ekonomskih izzivov in geopolitičnega položaja kot ključnega migracijskega središča je Marseille še posebej občutljiv na razdiralne pripovedi, ki izkoriščajo družbene napetosti in krepijo stereotipe.

2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja

Usposabljanja so bila organizirana v dveh ločenih fazah

- **Prva polovica dneva** je bila namenjena predstavitvi vprašanj, povezanih z dezinformacijami v javni razpravi, s posebnim poudarkom na njihovem vplivu na demokratično življenje in poskusih političnega vplivanja, ki ga izvajajo nacionalni in mednarodni akterji.
- **Drugi del dneva** je potekal med praktičnimi in interaktivnimi vajami. Udeleženci so eksperimentirali z različnimi formati delavnic, od kratkih vaj (5 minut) do bolj poglobljenih srečanj, ki so trajala dve uri.

Med temi aktivnostmi je vodilno osebje z njimi analiziralo različne faze vaj in testiralo pedagoške pristope, prilagojene situacijam v realnem življenju. Med scenariji je bila simulacija konkretnih študij primerov, ki se pogosto pojavljajo med prilagojenimi intervencijami Fake Off. Primer tega je bila ovira soočiti se z zaroto nagnjenim študentom, ki je prepričan v teorico ravne Zemlje, ali s provocativo mlado osebo, ki daje kontroverze izjavo o napadu na Charlie Hebdo leta 2015.

Cilj in namen te metodologije je bil umirjen pristop k tem situacijam, s sistematičnim preusmerjanjem razprave na vprašanje dezinformacij in razlikovanja med dejstvi in mnenji. Poseben poudarek je bil namenjen širjenju lažnih informacij, ki temeljijo na predsodkih in spolnih stereotipih, z uporabo pedagoškega okvira, ki je bil posebej zasnovan za usposabljanje. Ta okvir je vključeval primere, povezane s seksizmom, napačnimi informacijami glede spola in uporabo spola kot orodja za diskreditacijo.

TRAINING STRUCTURE

Predavanja so potekala v francoščini, posebna pozornost pa je bila namenjena prilagajanju delavnic za francosko govoreče udeležence. V ta namen so moderatorji izvajali igre, ki temeljijo na kartah in slikah, ki pokrivajo teme, kot so:

- **Razlika med informacijami in vplivom:** igranje vlog in igre s kartami za razlikovanje med novinarji, vplivneži in ustvarjalci vsebin.
- **Koncept dejstva vs. mnenja:** razprave o medijskih uredništvih in njihov vpliv na javni diskurz.

- **Prepoznavanje dezinformacij:** Uvod v mehanizme dezinformacij s pomočjo pravila »treh oranžnih zastavic« (lažne informacije vedno temeljijo na: stereotipu/predsodku, pretiranem čustvu (strah, jeza, veselje...) ter delno resničnem ali verjetnem elementu).
- **Tehnike preverjanja:** Praktične vaje za analizo slik in videoposnetkov z orodji za povratno iskanje.
- **Stereotipi o spolu:** Analiza pristranskosti, povezanih s spolom, vključno s seksizmom, izključevanjem in diskriminacijo LGBTQ+.

2.3 Izzivi in rešitve

Eden glavnih izzivov, opaženih med temi usposabljanji, je bilo precejšnje nezaupanje nekaterih udeležencev do medijskega sistema. To nezaupanje je v veliki meri posledica pomanjkanja znanja o delovanju novinarstva. Zato Fake Off sistematično poskrbi, da na začetku vsake seje posveti dovolj časa razlagi delovanja medijev, kakšni so procesi preverjanja informacij in hierarhije redakcije.

Udeleženci so ob podpori video materialov primerjali vsebine vplivnežev z novinarji, da bi poudarili temeljne razlike med tema viroma informacij. Voditelji aktivnosti so se dotaknili tudi financiranja medijev in razpravljali o relativni neodvisnosti različnih akterjev v medijski krajini. Ta pregleden pristop na splošno pomaga vzpostaviti ozračje zaupanja med udeleženci in trenerji.

Drugi izziv se nanaša na heterogene potrošniške navade udeležencev. Nekateri se nanašajo izključno na vsebine iz družbenih medijev, drugi pa raje uporabljajo tradicionalne medije. Bistveno je rekonstruirati predsodke, povezane s tremi različnimi viri, da uskladimo znanje udeležencev. Poseben poudarek je bil na

pomen razvijanja sposobnosti kritičnega mišljenja in raznolikosti virov informacij

2.4 Vpliv in trajnost

Povratne informacije udeležencev so bile zelo pozitivne. Večina je izrazila motivacijo za organizacijo praktičnih delavnic za svoje občinstvo.

Vsi so soglasno poudarili, da jim je to usposabljanje pomagalo izboljšati njihove tehnike preverjanja informacij. Mnogi so odkrili obstoj orodij za povratno iskanje slik in razvili svoje veščine uporabe določenih ključnih besed za optimizacijo svojih spletnih raziskav.

Da bi zagotovili trajnost pridobljenih izkušenj, so bili razdeljeni različni izobraževalni materiali, kot so listi z opombami o metodi 5W (pet bistvenih vprašanj za preverjanje informacij) in komplet po usposabljanju, ki udeležencem omogoča, da oblikujejo lastne delavnice. Vodje delavnice so opozorile tudi na »tri oranžne zastave« za prepoznavanje lažnih informacij. Ta orodja so prosto za ponovno uporabo.

2.5 Nasveti partnerjev

Uspeh teh izobraževanj temelji na ravnotežju med teorijo in prakso.

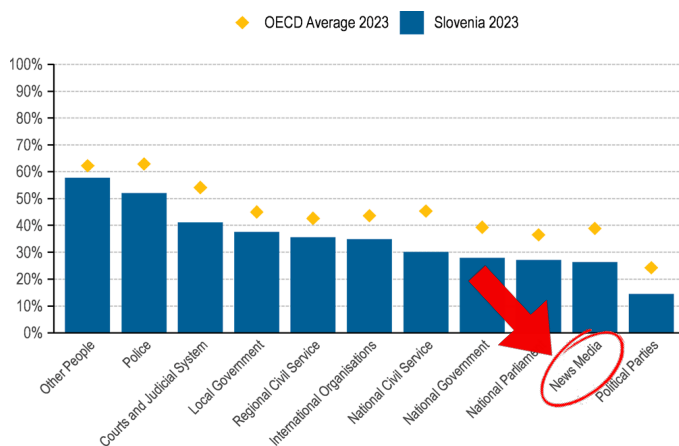
- **Spodbujajte interaktivnost:** bistveno je, da se udeleženci hitro vključijo v praktične in interaktivne vaje.
- **Izkoristite večpredstavnostno vsebino:** uporaba videoposnetkov in zvočnih posnetkov spodbuja sodelovanje in kritično mišljenje.
- **Dajte prednost praktičnim vajam:** prednost je treba dati kolektivnemu razmišljanju in simulacijam, hkrati pa zagotoviti, da bodo razprave osredotočene na medijsko izobraževanje in ne na mnenjske razprave.
- **Prilagodite dejavnosti občinstvu:** Pomembno je predlagati vaje glede na starost, digitalne spretnosti in stopnjo medijske pismenosti udeležencev.
- Z upoštevanjem teh načel usposabljanja pomagajo krepiti sposobnost udeležencev za učinkovito in kritično prepoznavanje napačnih informacij ter boj proti njim.

Slovenia – Ljubljana

2.1 Kontekst ozadja

V dveh ključnih ljubljanskih izobraževalnih ustanovah so potekala tri usposabljanja medijske pismenosti pod vodstvo Citizen D. Prvo je potekalo v srednji šoli, zadnja dva pa je gostila Pedagoška fakulteta Univerze v **Ljubljani**. Te lokacije so bile izbrane za **vkjučitev** izobraževalcev, ki igrajo ključno vlogo pri oblikovanju medijske potrošnje mladih. Udeleženci so prihajali iz različnih

okolij in regij, vsi pa so sodelovali pri **poučevanju** na primarni in sekundarni ravni. Več kot 75 % od 71 udeležencev je bilo žensk, kar odraža širše trende spolov v izobraževanju.

Lokacija je bila izbrana zaradi vse večjih izzivov Slovenije z dezinformacija. Državno medijsko krajino močno oblikujejo politično povezani propagandni mediji,

medtem ko vplivneži proti cepivom in javne osebnosti, ki spodbujajo nasprotujoče si pripovedi o ruski invaziji na Ukrajino, spodbujajo dezinformacije. Glede na to, da so učenci vedno bolj izpostavljeni zavajajoči vsebini, je krepitev medijske pismenosti učiteljev bistvenega pomena.

Kljub razmeroma visoki digitalni pismenosti medijska pismenost ostaja slabost, predvsem zaradi razširjenega nezaupanja v množične medije. Po anketi OECD iz jeseni 2024 je zaupanje v medije zaskrbljujoče nizko, saj je 24 od 29 uvrščenih organizacij uvrščeno v kategorijo najmanj zaupanja vrednih.

Je pa RTV na 17. mestu, slovenski šolski sistem, ena najbolj zaupanja vrednih institucij, pa na 6. mestu.

Z umestitvijo usposabljanja v akademske ustanove je pobuda pridobila zaupanje v **izobraževalni sistem** za spodbujanje medijske pismenosti. Opremljanje učiteljev s temi veščinami zagotavlja, da lahko učencem pomagajo pri kritičnem ocenjevanju informacij, kar spodbuja bolj informirano in odporno družbo

2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja

Usposabljanja so bila sestavljena tako, da zagotavljajo **postopen pristop** k medijski pismenosti, pri čemer uravnotežijo teoretične temelje z interaktivnim učenjem, ki temelji na praksi. Delavnice so združevale predavanja, prikaze najboljših praks in participativne razprave, kar je udeležencem omogočilo, da se kritično vključijo v koncepte medijske pismenosti in raziščejo njihov pomen za državljansko vzgojo

.

Na predavanjih je bila **poudarjena medijska pismenost** kot državljanska dolžnost, pri čemer je bila poudarjena dvojna vloga posameznikov kot potrošnikov in državljanov. Poleg tega so razprave poudarile pomanjkanje sistemskega pristopa k izvajanju medijske pismenosti v formalnem izobraževanju in potrebo po pedagoški povezavi med medijsko pismenostjo in državljansko angažiranostjo.

Dejavnosti usposabljanja so bile izvedene v treh delavnicah, od katerih je bila vsaka prilagojena posebnemu ozadju in strokovnemu znanju udeležencev. Delavnice so bile priložnost za preizkušanje različnih pristopov poučevanja in oceno uporabnosti konceptov medijske pismenosti v različnih izobraževalnih okoljih.

- **Prva delavnica**, ki je potekala na **Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani**, je bila namenjena študentom pedagogike, ki se pripravljajo na poklic vzgojitelja. Poudarek je bil na vključevanju medijske pismenosti v državljansko vzgojo, s poudarkom na **ključni vlogi bodočih učiteljev** pri opremljanju mladih z veščinami za odgovorno krmarjenje po digitalnih medijih. Udeleženci so raziskovali, kako mediji oblikujejo javno dojemanje, in razpravljali o izzivih obravnave dezinformacij v razredu. Seja je predstavila Dekodiraj.si, spletni vir, ki ponuja orodja za izobraževanje o medijski pismenosti, in sprožila pogovor o tem, kako lahko takšne platforme podpirajo učitelje pri razvoju strukturiranih učnih načrtov.
- **Druga delavnica** je potekala na **Gimnaziji Vič in je združila** tako pedagoge kot dijake. Razprave so bile osredotočene na medijsko pismenost kot interdisciplinarni predmet, pri čemer so preučevali, kako

bi jo lahko vključili v različne šolske predmete zunaj družboslovja. Pomemben del delavnice je bil posvečen vlogi generativne umetne inteligence v medijih, s poudarkom na globokih ponaredkih, dezinformacijah in etičnih dilemah, povezanih z vsebino, ustvarjeno z umetno inteligenco. Udeleženci so analizirali primere profesionalnega novinarstva v primerjavi z mediji, ki jih ustvarijo uporabniki, in razpravljali o tem, kako tehnike okvirjanja vplivajo na javno mnenje.

Ta delavnica je poudarila vse večjo zaskrbljenost učiteljev glede zanesljivosti informacij, ki so na voljo dijakom, in nujno potrebo po orodjih za kritično razmišljanje v srednješolskem izobraževanju.

- **Tretja delavnica**, ki je prav tako potekala na **Pedagoški fakulteti**, je bila namenjena **študentom umetnostno usmerjenih** pedagoških programov. Glede na ozadje udeležencev je ta seja ubrala **pristop vizualnega pripovedovanja zgodb**, pri čemer je preučevala implicitna sporočila, posredovana skozi medije in umetniške reprezentacije. Razprava je presegla okvire tradicionalnih medijev, da bi raziskala, kako se **propaganda manifesti v vizualni kulturi**, tako zgodovinsko kot v sodobnih političnih pripovedih. Udeleženci so razmišljali o moči vizualnih medijev pri oblikovanju mnenj in vedenj ter se ukvarjali s kritično analizo **medijske reprezentacije in pristranskosti**. Delavnica je ponovno obiskala tudi Dekodiraj.si in prikazala, kako bi lahko umetniška orodja in vizualne vire uporabili za spodbujanje medijske pismenosti na ustvarjalne načine.

TRAINING STRUCTURE

Vsaka seja je bila zasnovana tako, da sledi strukturirani učni poti:

- **Teoretična izhodišča:** Uvod v zgodovinski razvoj medijske pismenosti in njeno vlogo v demokratičnih družbah.
- **Temeljni koncepti:** Predstavitev ključnih načel medijske pismenosti, ki zajema teme, kot so
 - Zgodovina množičnih mediev.
 - Novinarstvo, človekove pravice in etika obveščanja.

- Vpliv množičnih medijev na demokratično sodelovanje.
- Razlika med profesionalnimi in uporabniško ustvarjenimi vsebinami.
- Vpliv generativne umetne inteligence na medijsko porabo in verodostojnost.
- **Praktične vaje:** Interaktivne dejavnosti, namenjene uporabi teoretičnega znanja v realnih scenarijih. Ti vključujejo:
 - Simulacije študije primera, ki analizirajo vlogo dezinformacij v javnih razpravah.
 - Praktične vaje za prepoznavanje pristranskosti in manipulativnih medijskih taktik.
 - Razprave o etičnih razsežnostih ustvarjanja digitalnih vsebin.
- **Razmislek in povratne informacije:** Udeleženci so bili spodbujeni, da delijo svoje poglede in vpogleds ter tako prispevajo k nenehnemu razvoju virov za usposabljanje medijske pismenosti.

V vseh treh delavnicah so udeleženci aktivno sodelovali v razpravah, delili svoje izkušnje in podali dragocen vpogled v praktične izzive poučevanja medijske pismenosti. Njihove povratne informacije bodo služile kot osnova za izboljšanje učnega načrta in razvoj nadaljnjih podpornih gradiv, ki bodo ustrezala različnim izobraževalnim okoljem.

2.3 Izzivi in rešitve

Večina udeležencev je bila zelo angažirana v razpravah, saj so prepoznali pomen medijske pismenosti za svoje občinstvo. Vendar pa so mnogi poudarili pomanjkanje strukturiranega znanja ali gradiva, pripravljenega za uporabo, ki bi podpiralo njihovo poučevanje. Medtem ko so se prej pri svojem delu ukvarjali z medijsko pismenostjo, je bilo to pogosto ad hoc in ne s sistematičnim pristopom.

Časovne omejitve so se pokazale kot ponavljajoč se izziv, zlasti za učitelje, ki so se trudili vključiti medijsko pismenost v že tako zahtevne učne načrte. Da bi to rešili, so mentorji delavnice omogočili stalno komunikacijo z izmenjavo kontaktnih informacij in ponudili nadaljnjo podporo. Poleg tega je bila bistveno poudarjena prilagodljivost teh gradiv za usposabljanje, ki spodbujajo postopno sprejemanje, namesto da bi učitelje preobremenili s takojšnjo implementacijo v polnem obsegu.

2.4 Vpliv in trajnost

Predstavitev najnovejšega digitalnega vira Citizen D, Dekodiraj.si, skupaj z njegovim kuriranimi gradivi o medijski pismenosti, je bila sprejeta z navdušenjem. Številni udeleženci so že vključili vidika medijske pismenosti v svoje poučevanje, vendar so pozdravili priložnost, da se tej temi približajo na bolj strukturen in trajnost način.

Ključna ugotovitev usposabljanja je bila hvaležnost za niansiran pristop k medijski pismenosti, ki temelji na kontekstu. Udeleženci so ugotovili, da so bila pretekla prizadevanja za uvedbo medijske pismenosti pogosto preveč ambiciozna ali **tehnično deterministična** – pri čemer je bilo preverjanje dejstev navedeno kot neustrezna rešitev zaradi nenehno razvijajoče se narave dezinformacij. Namesto tega so udeleženci cenili strategije, ki so poudarjale **kritično mišljenje, kontekstualno razumevanje in družbene razsežnosti medijske pismenosti**, zaradi česar je bilo usposabljanje bolj prilagodljivo njihovim učnim okoljem

2.5 Nasveti partnerjev

Na podlagi predhodnih izkušenj organizacije z usposabljanjem učiteljev medijske pismenosti je vodja delavnice že identificiral nekatere omejitve v tem sektorju. Ta vpogled jim je omogočil, da so oblikovali prilagojen program usposabljanja, ki je obravnaval njihove specifične potrebe in vloge, kar je na koncu omogočilo jasnejše in učinkovitejše razumevanje. Da bi postavili jasne temeljne, so se seje začele z **eksplicitno opredelitvijo medijske pismenosti**. To je zagotovilo, da med medijsko pismenostjo in digitalno pismenostjo ni prišlo do zamenjave, prav tako pa medijska pismenost ni bila zmotno dojeta le kot spretnost, ki temelji na potrošniku.

Udeleženci so prejeli tudi **predhodno pripravljene učne načrte za izvajanje medijske pismenosti** ter gradiva za dopolnitev učnega načrta. Ta gradiva so se posebej osredotočil na predstavitev medijske pismenosti kot prakse trajnostnega znanja, pri čemer so se izogibala tehno-deterministični perspektivi in preusmerjala fokus stran od posameznih nalog, kot je preverjanje dejstev. Zato je bil poudarek na njegovi vlogi pri pozicioniranju množičnih medijev kot četrte oblasti in sestavne sestavine aktivnega državljanstva.

Nazadnje, ključno je **bilo prepoznavanje** in vrednotenje znanja in veščin, ki jih je občinstvo že razvilo, ter jih brezhibno vključilo v usposabljanje, da bi postalo bolj relevantno in vplivno. Ta pristop je zagotovil, da se udeleženci niso počutili prisiljene ponovno učiti obstoječih kompetenc, hkrati pa jih je spodbudil, da sprejmejo bolj trajnosten in celovit pogled na medijsko pismenost.

Portugalska – Braga & Ponte de Lima

2.1 Kontekst ozadja

Delavnica za usposabljanje učiteljev o medijski pismenosti, ki jo je organizirala fundacija CEER in znanstveno izvedba MILObs - Observatory za medije, informacije in pismenost z Univerze Minho, je potekala na dveh različnih lokacijah z bistveno različnimi geografskimi značilnostmi. Ena od izdaj delavnice z naslovom Dezinformacije in preverjanje dejstev: Pogled skozi prizmo medijske pismenosti je potekala v **Bragi na Portugalskem** v javni knjižnici (Biblioteca Lúcio Craveiro da Silva), ki se nahaja v zgodovinskem središču tega mesta, tretjega največjega na Portugalskem. To prvo srečanje je bilo povezano z usposabljanjem (ki je že bilo načrtovano in ni del projekta EU-DEM) za različne osnovnošolske in srednješolske učitelje knjižničarje iz regije, udeležili pa so se ga tudi francoski učitelji knjižničarji, ki obiskujejo šole v regiji v okviru programa izmenjave Erasmus+. Na Portugalskem učitelji knjižničarji že dolgo igrajo ključno vlogo pri spodbujanju medijske in informacijske pismenosti in so zato priljubljeni sogovorniki pri doseganju mladih, ki so eden od končnih ciljev projekta EU-DEM.

Drugo lokacijo lahko označimo kot manj urbanizirano območje: Escola Básica e Secundária de Freixo se ne nahaja samo v veliko manjši občini (**Ponte de Lima, Portugalska**), temveč tudi v župniji, ki meji na središče mesta. Kljub svoji majhnosti je to šola, ki je po vsej državi prepoznavna po delu medijske vzgoje, ki ga izvaja prek digitalnega šolskega časopisa: Comunica, ki je že prejel nagrade na državnem tekmovanju šolskih časopisov, ki ga organizira nacionalni

časopis Público in njegova pobuda za medijsko opismenjevanje Público na Escola. Na Escola Básica e Secundária de Freixo vsi sodelujoči učitelji niso bili aktivno vključeni v ta šolski časopis. Z drugimi besedami, tu so bili učitelji, ki so vodili Comunico, pa tudi drugi, ki jih teme, obravnavane na delavnici, zanimajo in ki bi jih nato lahko obravnavali pri različnih predmetih – pravzaprav v skladu z

medpredmetno naravo teme „mediji“ v učnih načrtih različnih šolskih

predmetov v portugalskem izobraževalnem sistemu

Skratka, dve seji delavnice sta omogočili vključitev učiteljev z različnimi profili: **učiteljev knjižničarjev** (ki imajo dobro uveljavljeno tradicijo spodbujanja pobud medijske in informacijske pismenosti na svojih šolah na Portugalskem) iz različnih šol v regiji Braga (torej delajo v šolah različnih geografskih kontekstov, učnih ciklov in velikosti), **učiteljev z izkušnjami s pobudami klasične medijske vzgoje**, kot so šolski časopisi (ki zdaj lahko uporabljajo načela preverjanje dejstev tej novičarski hiši, v sodelovanju z mladimi, ki tam delajo kot novinarji), **in učitelji različnih strok** (in imajo bolj redne stike z učenci skozi vse šolsko leto). Na ta način so bile obravnavane teme razširjene v več kontekstov, ki jih mladi kot učenci lahko obiskujejo. Več kot 80 % od 31 udeležencev je bilo žensk, kar odraža širše trende spolov v izobraževanju.

Študija »Vzorci uživanja dezinformacij na Portugalskem in v Španiji«, ki jo je leta 2024 izvedel IBERIFIER - **Iberski observatory za digitalne medije, kaže**, da so mlajše skupine tiste, ki kažejo največjo distanco do novic in še posebej manj izobraženi, in da ti pogoji lahko prispevajo k polarizaciji družbe. Poročilo ugotavlja, da so dezinformacije pojav, sestavljen iz več razsežnosti, in zato zahtevajo multidisciplinarno posredovanje. Zlasti v zvezi s Portugalsko, čeprav je polarizacija zgodovinsko nizka in ni dovolj namernih, premišljenih in široko razširjenih dezinformacijskih kampanj, obstaja razlog za zaskrbljenost zaradi okolja družbenih medijev, v katerem prevladujejo majhne, bolj radikalizirane stranke, ki lahko sprejmejo daljnosežne strategije, ki temeljijo na dezinformacija.

2.2 Izvajanje dejavnosti usposabljanja

Usposabljanja so bila zasnovana tako, da so učitelje opremili s potrebnimi veščinami za učinkovito poučevanje medijske pismenosti. Ob priznavanju njihove vloge ključnih posrednikov je bilo usposabljanje namenjeno izboljšanju njihove sposobnosti kritičnega ocenjevanja informacij, prepoznavanja taktik dezinformacij in izpodbijanja medijskih pristranskosti, vključno s stereotipi o spolu.

Delavnice so bile sestavljene iz interaktivnih dejavnosti, ki so spodbujale kritično mišljenje in praktično sodelovanje. Metodologija je združevala teoretične koncepte in praktične vaje ter primere in diskusije, ki so

udeležencem omogočil takojšnjo uporabo pridobljenega znanja pri vsakodnevnem delu z mladimi študenti.

TRAINING STRUCTURE

Seje so potekale na dveh različnih mestih in v dveh različnih kontekstih

- **Braga:** Urbano, glavno mesto, tretje največje mesto na Portugalskem
- **Ponte de Lima:** Majhno mesto, župnija, ki meji na središče mesta

Obe delavnici sta sledili podobnemu pristopu in vključevali:

1. Dejavnost, pri kateri je bil vsak učitelj izzvan, da **zapiše razumevanje**, ki ga je že imel o vsakem od treh konceptov, ki bodo obravnavani na delavnici – dezinformacije, preverjanje dejstev in medijska pismenost.
2. **Komentar zasnov**, ki so jih napisali učitelji in so bili objavljeni na treh tablah.
3. Nato smo prešli na bolj **teoretično podprto predstavitev** vsakega od konceptov, kot tudi na to, kako uokviriti dezinformacije in preverjanje dejstev skozi prizmo medijske pismenosti (razmišljanje medijev kot več kot tehnologij, ampak kot protokolov, kjer pridejo v poštev izrazito družbene razsežnosti in ki odpirajo prostor za razpravo o vprašanjih, kot so neenakosti med spoloma ali argumentativne zmote).
4. Kodeks načel Mednarodne mreže za preverjanje dejstev je bil primer, sprejet za razpravo o **načinih, na katere preverjalci dejstev delujejo**, in o tem, kako sta preglednost in kritičen razmislek o načinih preverjanja dejstev nepogrešljiva za uporabo in razmišljanje o teh orodjih s študenti.
5. Seje so se zaključile z **razdelitvijo nekaterih primerov**, ki bi jih lahko uporabili pri pouku z učenci, in razpravo o vprašanjih, **ki so jih postavili učitelji**, ki so sodelovali na delavnicah.

S sodelovanjem z učitelji različnih ozadij in izkušenj je usposabljanje zagotovilo, da se lahko izobraževanje o medijski pismenosti učinkovito prilagaja in izvaja v različnih kontekstih skupnosti.

2.3 Izzivi in rešitve

Medsektorski izziv za obe seji je bila novost, **ki jo je uvedla delavnica**: to je, da kljub priljubljenosti prevajalcev dejstev vključeni učitelji niso imeli poglobljenega znanja o tem, kako delujejo in kako so povezani z makrokonceptom medijske pismenosti. Posledično so bile seje nujno uvodne: razburjenje radovednosti o temi, ki jo bo treba razviti pozneje.

Poleg tega so **žargonske ovire** predstavljale manjše izzive za nekatere udeležence, ki so imeli težave s tehničnim besediščem, povezanim z mediji. Da bi se temu zoperstavili, so uvedli vizualne pripomočke, poenostavljene definicije in interaktivne vaje ujemanja.

2.4 Vpliv in trajnost

Povratne informacije, prejete na vsaki seji, so bile izjemno pozitivne. Čeprav sta bili tema in prizma, predlagana učiteljem, razmeroma novi v smislu njihovega znanja o medijih, so vsi udeleženci imeli ne samo predhodno zanimanje za teme, ki jih bodo obravnavali, ampak je večina že imela druge izkušnje (vključno z drugimi tečaji usposabljanja o medijski pismenosti, nekatere od njih organizira MILObs), ki so spodbudile zanimanje in razpravo o idejah o razmerju med dezinformacijami, preverjanjem dejstev in medijsko pismenostjo.

Dolgoročno je delavnica postavila temelje za nadaljnje ozaveščanje. Naučene strategije in koncepte je mogoče vključiti v vsakodnevno življenje in poklicno delo udeležencev.

2.5 Nasveti partnerjev

Uspeh usposabljanja je bil v veliki meri posledica njegove interaktivne narave, ki je spodbujala debato in razpravo, medtem ko je koncepte medijske pismenosti naredila bolj primerljive s primeri iz resničnega sveta. Da bi zagotovili, da bodo prihodnje delavnice ostale zanimive in učinkovite, smo na sejah ugotovili, da:

- Pomembno je **razjasniti koncepte**, preden jih začnemo izvajati v praksi: brez vztrajne razprave o mejah in potencialu dela na področju dezinformacij, preverjanja dejstev in medijske pismenosti ni mogoče sprejeti informiranih ukrepov na terenu z mladimi.
- **Učitelji** imajo že dolgo zgodovino na sorodnih področjih in so zato **priljubljeni sogovorniki**, ne le zato, ker zlahka dosežejo študente, ampak tudi zato, ker imajo predhodno teoretično zanimanje za obravnavana vprašanja.
- Učitelji so nas seznanili z neizpodbitnim dejstvom – so le eden od virov socializacije mladih, ki tako pogosto v šolo pripeljejo svoje družine in svoja predstavništva. Zato posegov za spodbujanje medijske pismenosti ne moremo **omejiti na šole**, čeprav priznavamo njihovo temeljno vlogo.
- **Praktične vaje** bi morale imeti prednost pred čisto teoretičnimi razlagami, saj so praktične dejavnosti bistvenega pomena za učinkovito učenje.
- **Za razprave** je treba nameniti dovolj časa, da se udeležencem omogočil, da delijo svoje poglede in sodelujejo pri iskanju rešitev.

Z izvajanjem teh strategij so lahko prihodnja usposabljanja še naprej dinamična, učinkovita in trajnostna, učitelje pa opremijo s potrebnimi orodji za spodbujanje medijske pismenosti v svojih šolah.

3. Zaključek in ključni povzetki

3.1 Povzetek ključnih vpogledov v vse lokalne dogodke

Lokalni izobraževalni dogodki projekta **EU-DEM** so zagotovili neprecenljiv vpogled v izvajanje pobud medijske pismenosti v Belgiji, Franciji, Sloveniji in na Portugalskem. Ti dogodki so poudarili pomen opremljanja izobraževalcev, mladinskih delavcev in akterjev civilne družbe z orodji za kritično ocenjevanje informacij, prepoznavanje taktik dezinformacij in odgovorno sodelovanje z mediji. Ključna ugotovitev na vseh lokacijah je bila učinkovitost **pristopov interaktivnega in participativnega učenja**, vključno z debatami, vajami igranja vlog in demonstracijami preverjanja dejstev. Te metode so bistveno povečale sodelovanje udeležencev in ohranjanje konceptov medijske pismenosti.

Drugo pomembno spoznanje je bila potreba po **prilagajanju pristopov usposabljanja lokalnim okoliščinam**. Vsaka država je imela edinstveno družbeno-politično in jezikovno pokrajino, ki je vplivala na to, kako se kažejo izzivi medijske pismenosti. V večjezičnih okoljih, kot je Belgija, je bilo obravnavanje jezikovno specifičnih medijskih balonov ključnega pomena, medtem ko je bil v Sloveniji in na Portugalskem velik poudarek na boju proti digitalnim dezinformacijam, usmerjenim v specifične demografske skupine. Prilagodljivost gradiva za usposabljanje je omogočila učinkovito prilagajanje, kar je zagotovilo izpolnjevanje lokalnih potreb.

3.2 Skupni izzivi in rešitve, ugotovljene na različnih lokacijah

Kljub razlikam v lokalnih kontekstih se je v vseh dogodkih usposabljanja pojavilo več skupnih izzivov:

1 Diverse Media Literacy Levels

- *Participants had varying levels of familiarity with media literacy concepts, making it necessary to adopt differentiated teaching strategies.*
- ✓ **Solution:** Implementing tiered learning approaches, where foundational concepts were introduced before delving into advanced analytical skills.

2 Prevalence of Echo Chambers and Misinformation

- *Many participants were influenced by digital echo chambers, limiting their exposure to diverse perspectives.*
- ✓ **Solution:** Encouraging cross-group discussions, media source comparisons, and practical exercises in fact-checking tools.

3 Limited Institutional Support

- *In some locations, educators and youth workers faced institutional barriers in integrating media literacy into formal education or community programs*
- ✓ **Solution:** Advocating for policy support and providing scalable, easy-to-integrate educational resources.

4 Engagement and Sustainability Challenges

- *Sustaining participants' engagement beyond the training sessions was a concern, particularly in ensuring long-term impact.*
- ✓ **Solution:** Establishing follow-up networks, resource-sharing platforms, and peer-learning opportunities to maintain active involvement.

3.3 Najboljše prakse za prilagajanje usposabljanja medijske pismenosti

Iz izkušenj v štirih državah se je pojavilo več najboljših praks, ki bi lahko prispevale k povečanju pobud za usposabljanje medijske pismenosti:

- **Vključitev digitalnih orodij:** uporaba spletnih mest za preverjanje dejstev, orodij za preverjanje in interaktivnih medijskih platform je povečala učinkovitost izobraževanj.
- **Spodbujanje vrstniškega učenja:** Spodbujanje udeležencev, da postanejo ambasadorji medijske pismenosti v svojih skupnostih, je pomagalo razširiti doseg usposabljanja.
- **Vključevanje študij primerov iz resničnega sveta:** uporaba sodobnih primerov dezinformacij in pristranskosti medijev je naredila

usposabljanje ustrežnejše in učinkovitejše.

- **Partnerstvo z lokalnimi deležniki:** Sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, nevladnimi organizacijami in oblikovalci politik je pomagalo okrepiti trajnost programov medijske pismenosti.
- **Zagotavljanje večjezične dostopnosti:** Zagotavljanje usposabljanja v več jezikih ali prilagajanje vsebine za različne jezikovne skupine je povečalo vključenost in razumevanje.

3.4 Priporočila za prihodnje pobude

Na podlagi izkušenj, pridobljenih v projektu EU-DEM, bi morale prihodnje pobude medijske pismenosti upoštevati naslednja priporočila:

- ❖ **Okrepite lokalna partnerstva:** Sodelovanje z osnovnimi organizacijami, šolami in občinskimi organi lahko spodbudi lastništvo in zagotovi širši doseg.
- ❖ **Investirajte v infrastrukturo za krepitev zmogljivosti:** poleg enkratnih izobraževalnih dogodkov obstaja potreba po stalnih priložnostih za poklicni razvoj in dostopu do posodobljenih virov.
- ❖ **Podpora večjezičnemu in vključujočemu izobraževanju:** Prihodnji projekti bi morali zagotoviti razpoložljivost orodij in materialov v več jezikih in formatih, ki ustrezajo različnim učnim potrebam in težavam.
- ❖ **Vključite medijsko pismenost v formalno izobraževanje:** Zavzemati se za vključitev medijske pismenosti v šolske učne načrte in programe izobraževanja učiteljev, da zagotovite trajnost.
- ❖ **Spodbujajte izmenjavo med enakovrednimi:** Vzpostavitev regionalnih ali tematskih skupnosti prakse lahko udeležencem omogoči nadaljevanje izmenjave izkušenj in rešitev po usposabljanju.
- ❖ **Učinkovito izmerite vpliv:** razvijte preprosta, a robustna orodja za

vrednotenje, da ocenite kratkoročni in dolgoročni vpliv dejavnosti usposabljanja na znanje, odnos in vedenje udeležencev.

- ❖ **Spodbujajte inovacije s soustvarjanjem:** spodbujajte aktivno udeležbo udeležencev pri oblikovanju prihodnjih formatov in gradiv za usposabljanje, da zagotovite ustreznost in sprejemanje.

3.5 Zaključek

Projekt EU-DEM je pokazal pomemben vpliv, ki ga ima lahko dobro zasnovano usposabljanje medijske pismenosti na krepitev demokratične odpornosti. S spodbujanjem kritičnega razmišljanja, opremljanjem izobraževalcev s praktičnimi orodji in obravnavanjem lokalnih izzivov je projekt postavil temelje za prihodnje pobude. **Nadaljnje vlaganje** v izobraževanje o medijski pismenosti, skupaj s skupnimi prizadevanji med izobraževalci, oblikovalci politik in civilno družbo, bo bistvenega pomena za boj proti dezinformacijam in spodbujanje ozaveščenega demokratičnega delovanja po vsej Evropi.